

**Państwowe Gospodarstwo Leśne
Lasy Państwowe**

Kłęska wiatrołomów na terenie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu

Bartosz Michał Bazela

11.09.2018 r.

Regionalna Dyrekcja LP w Toruniu

- 457 tys. ha ogółem
- 433 tys. ha lasów Skarbu Państwa
- 59,1 tys. ha prywatnych
- 42,6 tys. ha lasów nadzorowanych innej własności
- 27 nadleśnictw i 1 zakład (strzelnica)

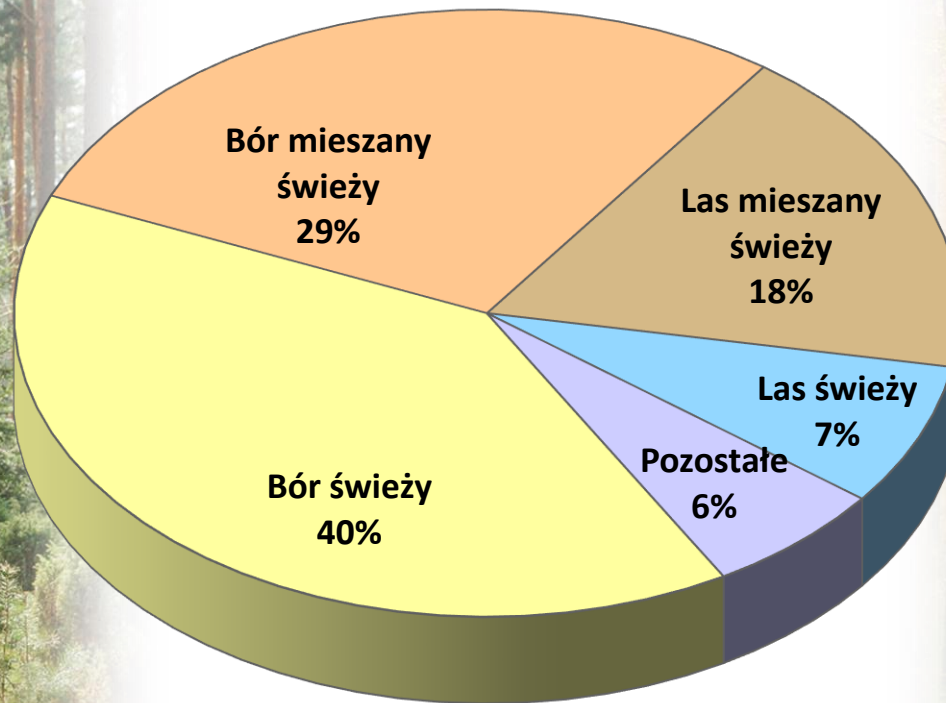

Główne kompleksy leśne w regionie

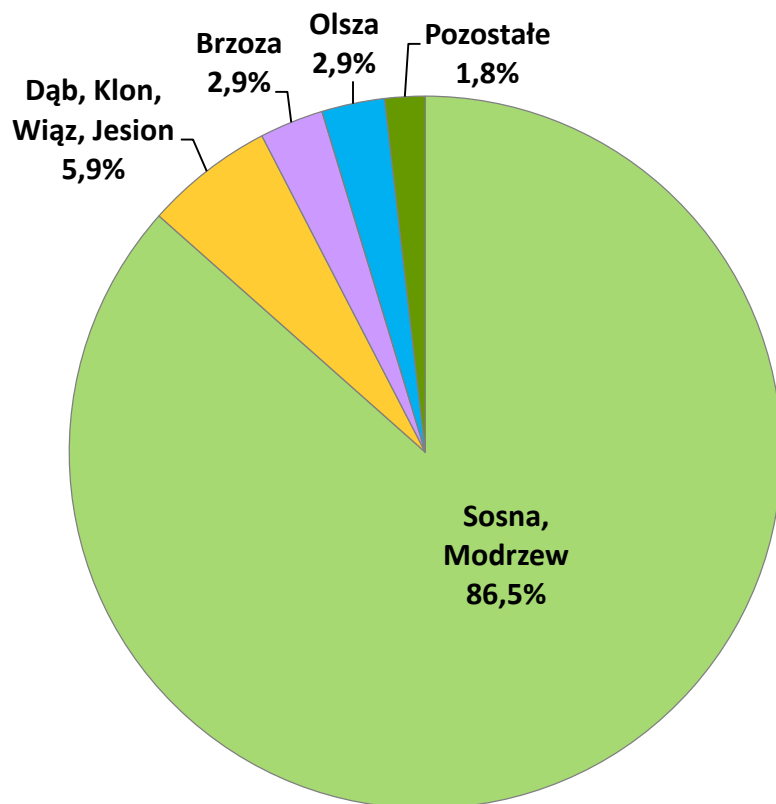
- Bory Tucholskie
- Puszcza Bydgoska
- Lasy Gostynińsko-Włocławskie
- Lasy Pojezierza Brodnickiego

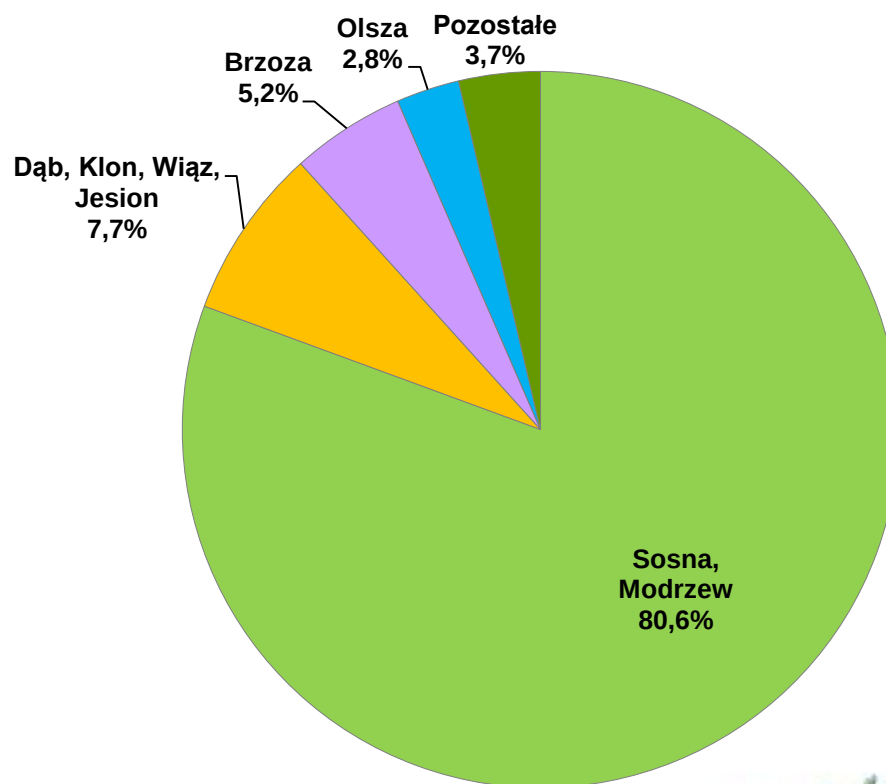
Typy siedliskowe lasu

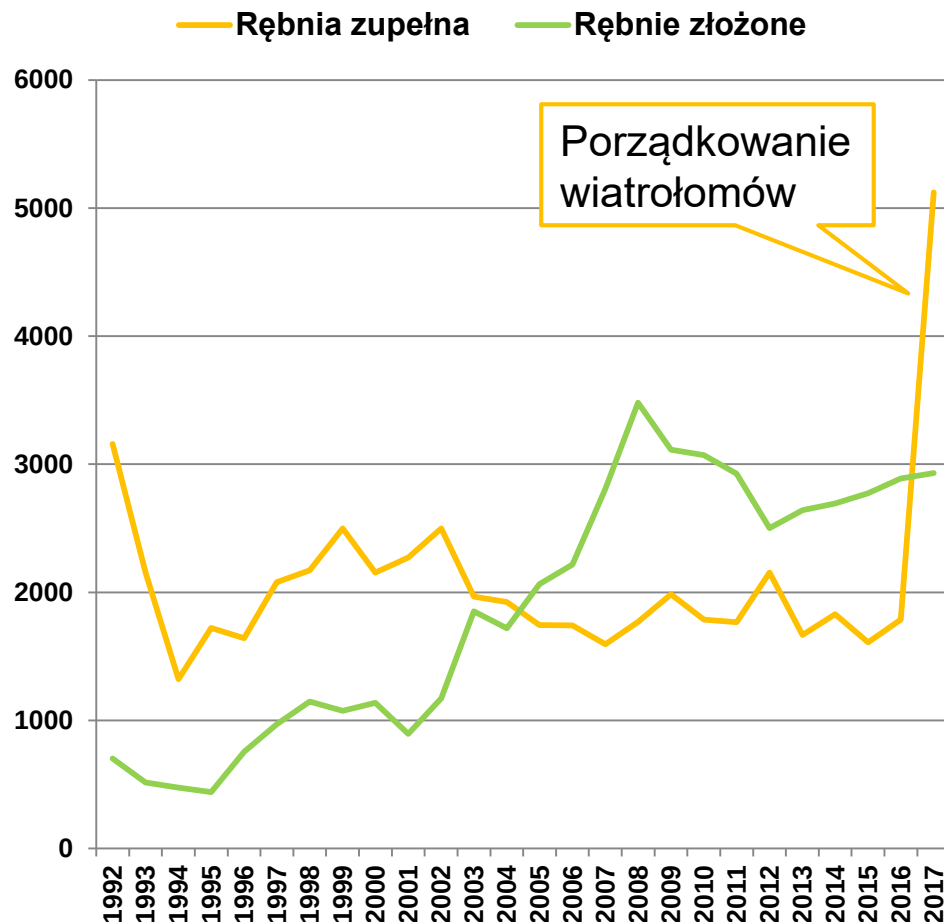
Powierzchn. udział gat. panujących

Powierzchniowy udział gatunków rzeczywistych

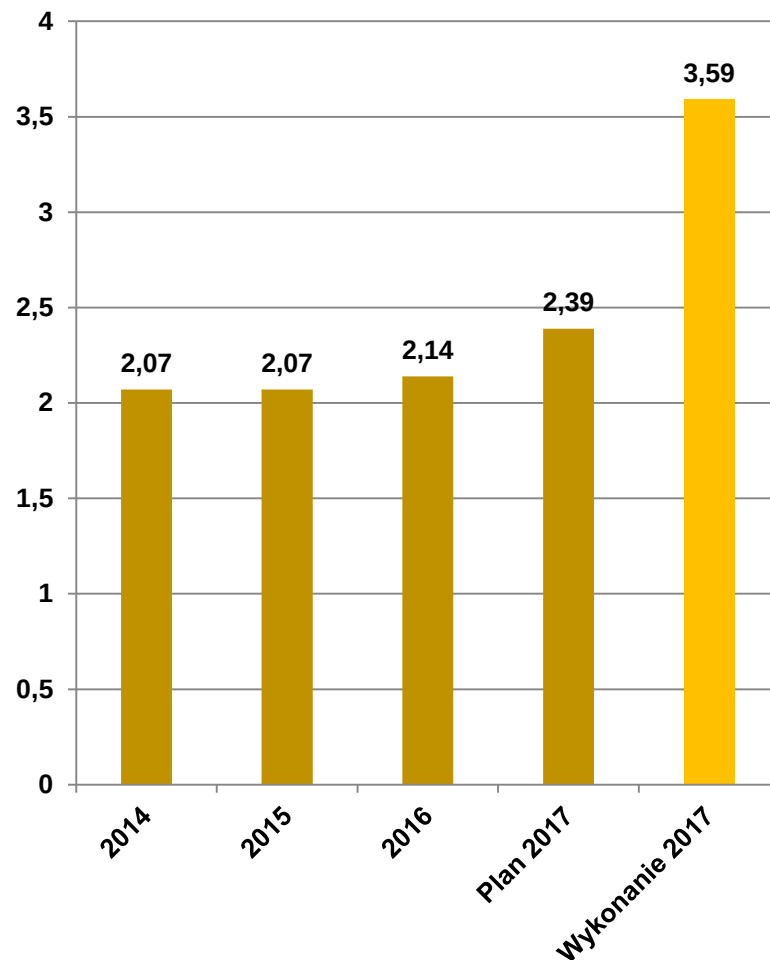
Przebudowa drzewostanów na zgodne z siedliskiem

Zmiany zasobów lasów RDLP w latach 1992-2016

	1992	2016
Powierzchnia leśna (tys. ha)	402,7	433,3
Przeciętny wiek drzewostanów So (lat)	55	64
Przeciętna zasobność brutto (m ³ /ha)	172	258
Przeciętny przyrost roczny * (m ³ /ha/rok)		9,01
Roczne pozyskanie drewna ogółem (mln m ³ /rok)	1,07	2,14
Grubizna na pniu brutto (mln m ³)	69,0	106,9

Pozyskanie drewna w latach 2014-2017 (mln m³ drewno ogółem)

Lesistość (2016 r.)

- Polska: 29,5%
- woj. kujawsko-pomorskie: 23,5%
(13. miejsce w kraju)
- woj. pomorskie: 36,4%
(3. miejsce w kraju)
- RDLP w Toruniu 26,1%
- Lesistość zasięgu terytorialnego działania RDLP w Toruniu
położonego w woj. pomorskim wynosi 50,5%

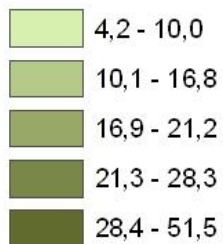

Mapa lesistości RDLP Toruń wg powiatów

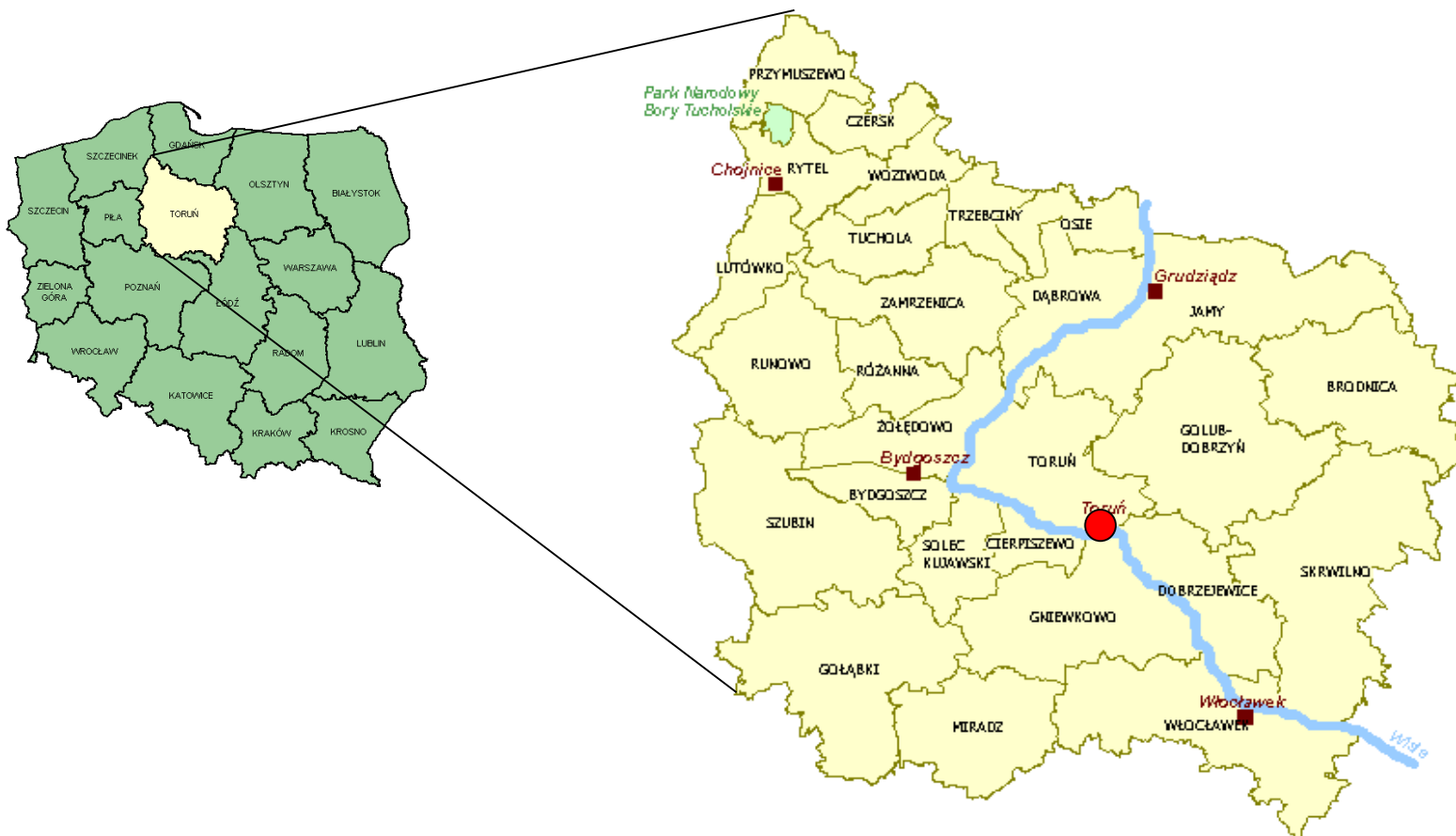
Skala 1:750 000

Legenda

Nadleśnictwa Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu

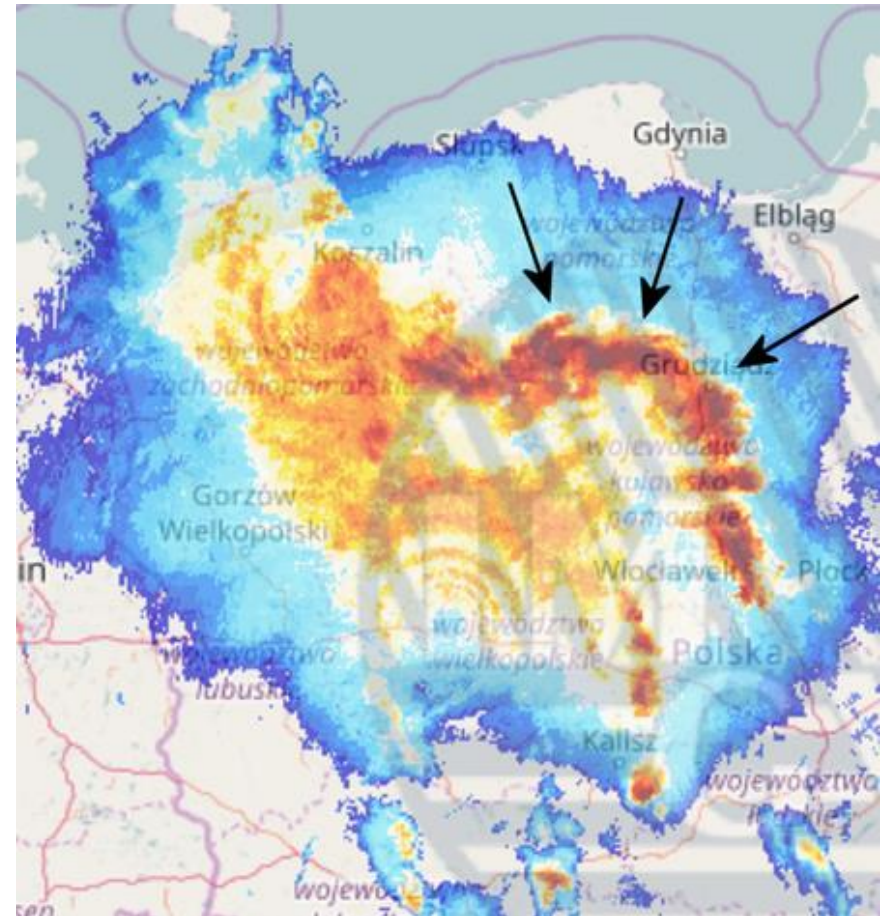

11 sierpnia 2017 roku...

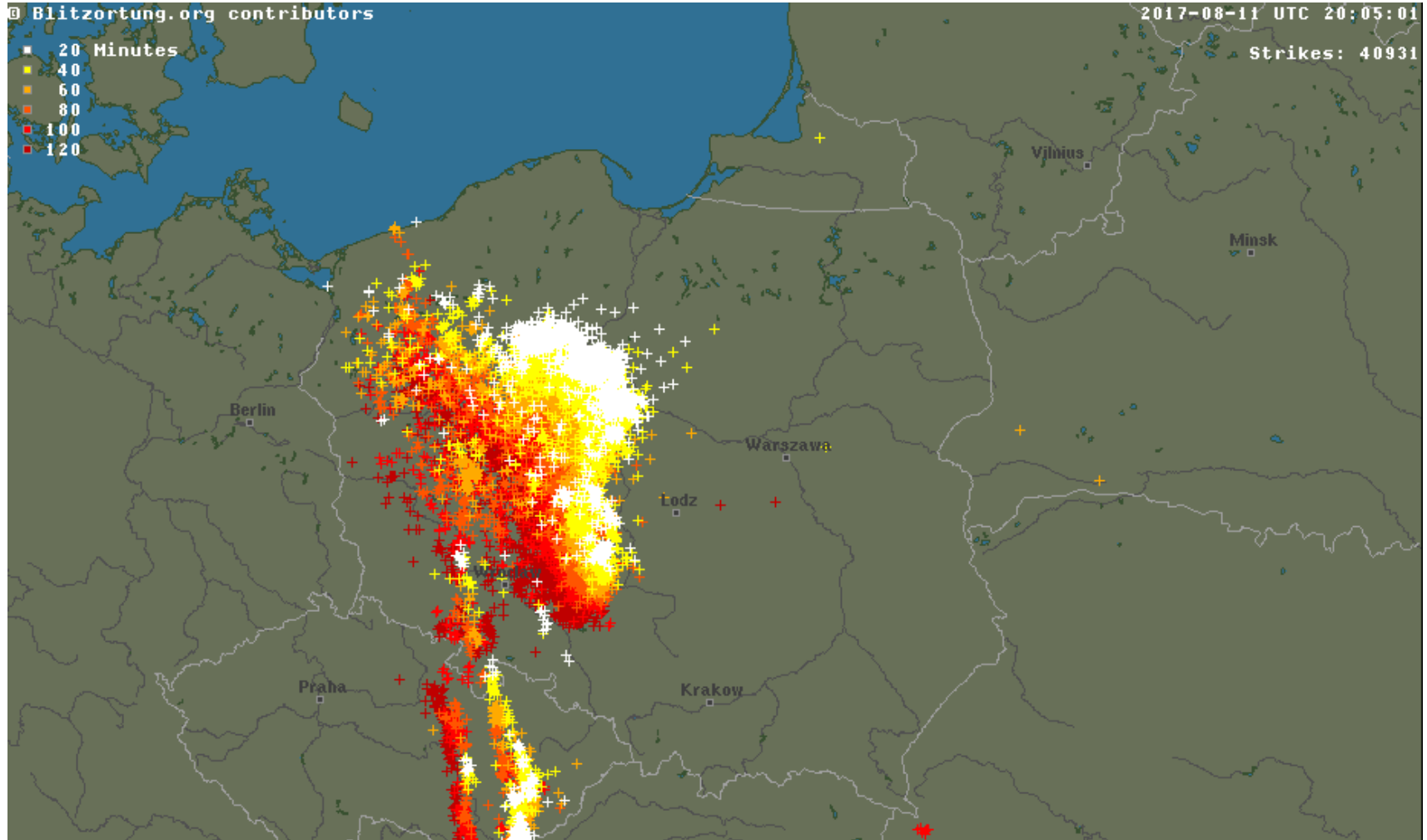
Sytuacja meteorologiczna

- Gwałtowne burze w kraju od 10 sierpnia
- Ostrzeżenie wydane przez IMGW 11 sierpnia o godz. 14 dla woj. kujawsko-pomorskiego i pomorskiego o 2. stopniu zagrożenia
(wg skali: rozległe zniszczenia, wyrywanie drzew z korzeniami, poważne uszkodzenia budynków, łamanie wież i słupów energetycznych oraz zagrożenie życia)

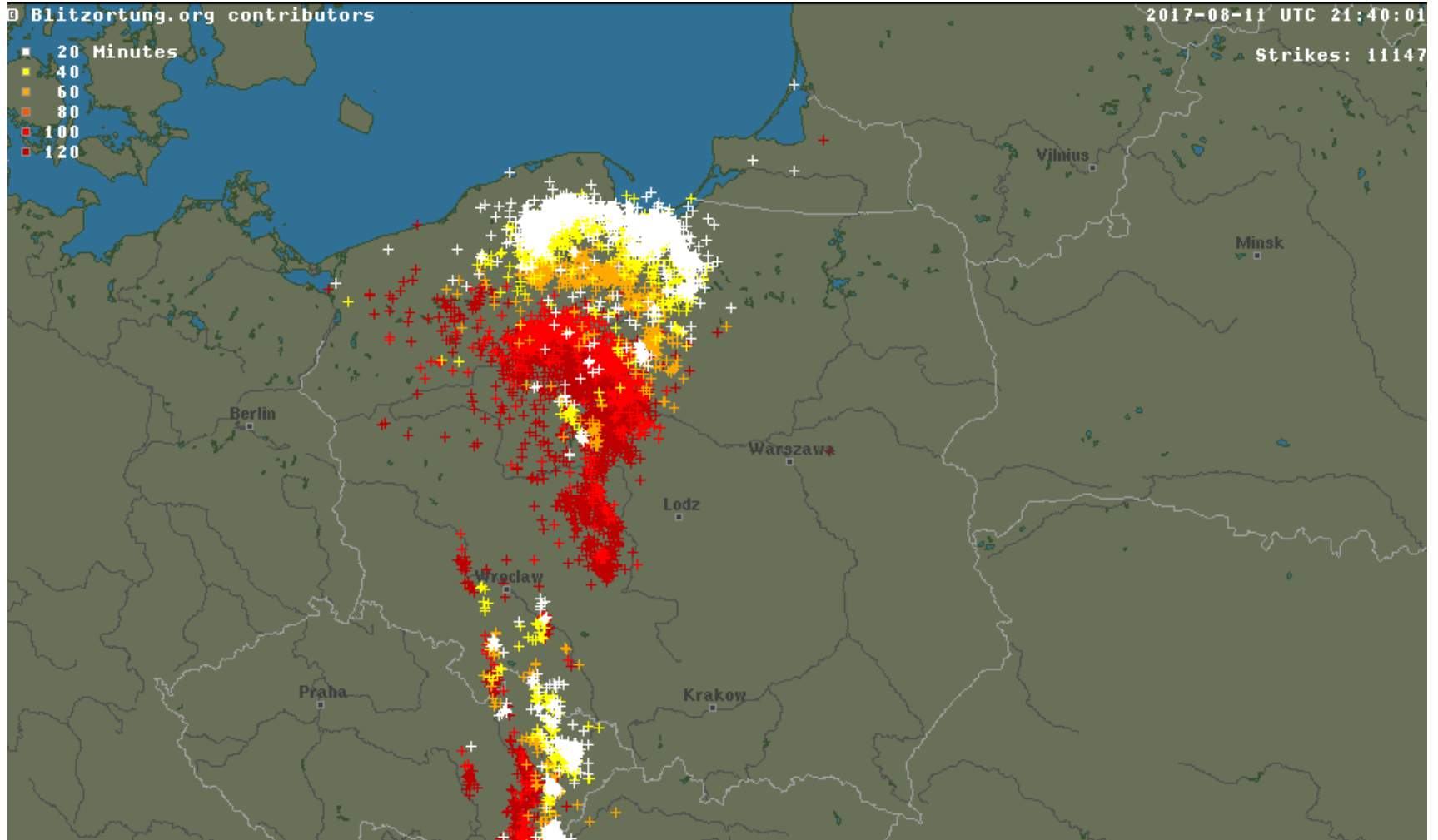

Burza nad Chojnicami – zdjęcie radarowe. Strzałki – efekt bow.
(źródło IMGW)

Wyładowania atmosferyczne 11.08.2017 r., g. 20:05

Wyładowania atmosferyczne 11.08.2017 r., g. 21:40

Dane meteorologiczne dla stacji Chojnice 11.08.2017 r. (IMGW)

Godzina UTC	Maksymalna prędkość wiatru [m/s]	Średnia prędkość wiatru [m/s]	Kierunek	Opad 10 min [mm]	Opad 1h [mm]	Temperatura [°C]
18:00	2,6	1,5		-	0,0	23,6
19:00	2,6			-	0,0	22,1
20:00	5,9			0,0	0,0	22,0
20:10	7,3			0,0	-	22,1
20:20	10,1		NNW	0,0	-	22,1
20:30	12,8		NNW	0,0	-	22,2
20:40	14,4		NNW	2,8	-	21,2
20:50	31,2	18,4	SW	8,9	-	17,0
21:00	24,3	12,5	WSW	8,2	19,9	16,6
21:10	13,5	8,2	WSW	1,9	-	16,7
21:20	9,8	6,1	WSW	0,9	-	17,0
21:30	6,4	3,9	WSW	0,2	-	17,1
21:40	6,1	3,7	W	1,1	-	17,1
21:50	5,9	3,3	NNW	0,9	-	17,0
22:00	7,0	4,5	NNW	0,5	5,5	17,0
23:00	7,3	4,8	N	-	0,4	16,7
00:00	4,3	3,0	NNW	-	0,0	17,0
01:00	7,0	4,8	SSW			
02:00	5,9	4,0	SSW			
03:00	5,0	3,0	ENE			
04:00	3,6	2,4	SSW			
05:00	5,5	3,5	WSW			
06:00	4,3	2,9	WSW			

=112,3
km/h

o godz. 21:40 stacja
Elbląg-Milejewo notuje
wiatr 151,9 km/h

Zniszczenia w kraju

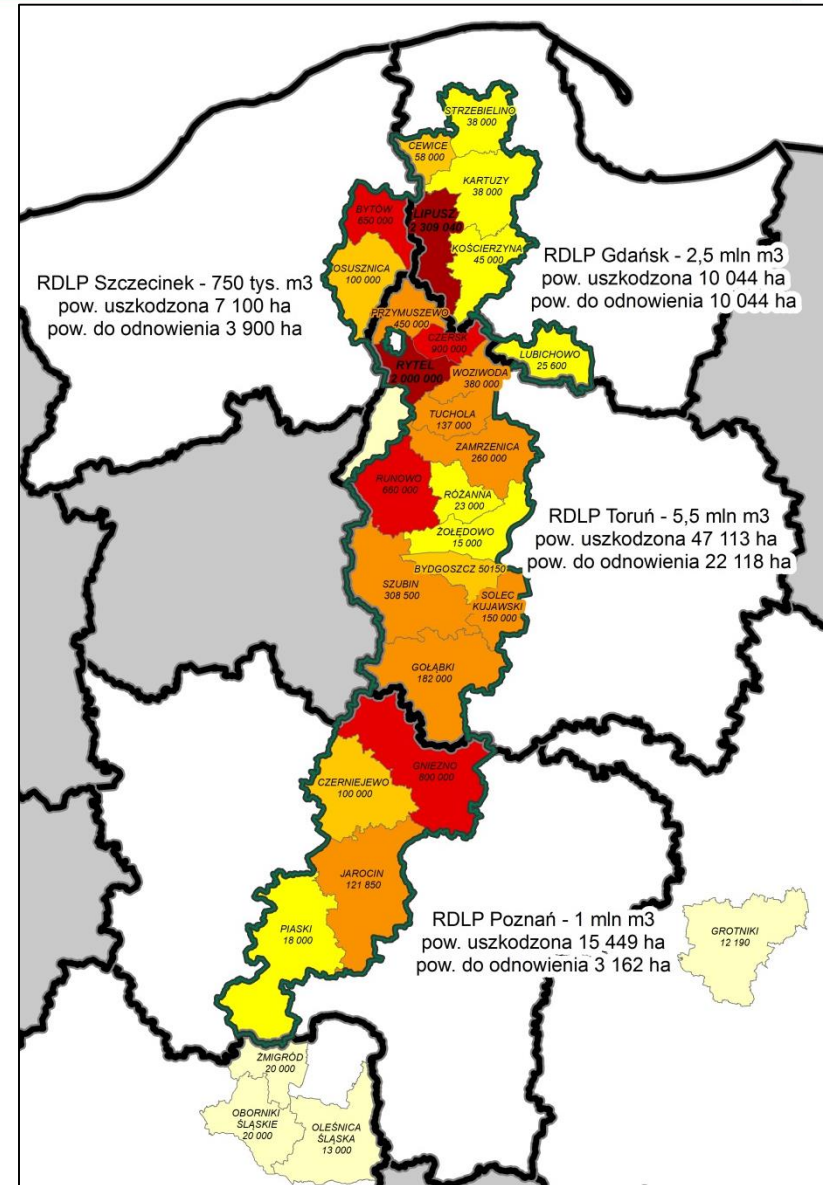
Ofiary w ludziach i zniszczony dobytek

- Straty w zniszczonych budynkach to 250 mln zł (200 mln zł w woj. kuj.-pom.)
- Zerwane dachy z 4 893 budynków (3 522 mieszkalnych)
- 110 tys. osób bez prądu
- Zniszczonych 72 tys. ha upraw rolnych
- 25 997 interwencji PSP w dniach 10-22 sierpnia
- Zginęło 6 osób

Szkody w Lasach Państwowych 11/12 sierpnia 2017 r.

- Największa klęska w historii Lasów Państwowych
- Uszkodzenia niemal 60 nadleśnictw w RDLP w Toruniu, Gdańsku, Poznaniu, Szczecinku, Łodzi i Wrocławiu
- Łączne szkody w LP:
 - miąższość wywrotów i złomów **9,8 mln m³**
 - na powierzchni 79,7 tys. ha
 - pow. do odnowienia **39,2 tys. ha**
- Porównanie: klęska w Puszczy Piskiej, Boreckiej i Rominckiej (6 n-ctw) z 2002 r.:
 - ilość drewna 4 mln m³
 - pow. zniszczeń całkowitych 6 tys. ha

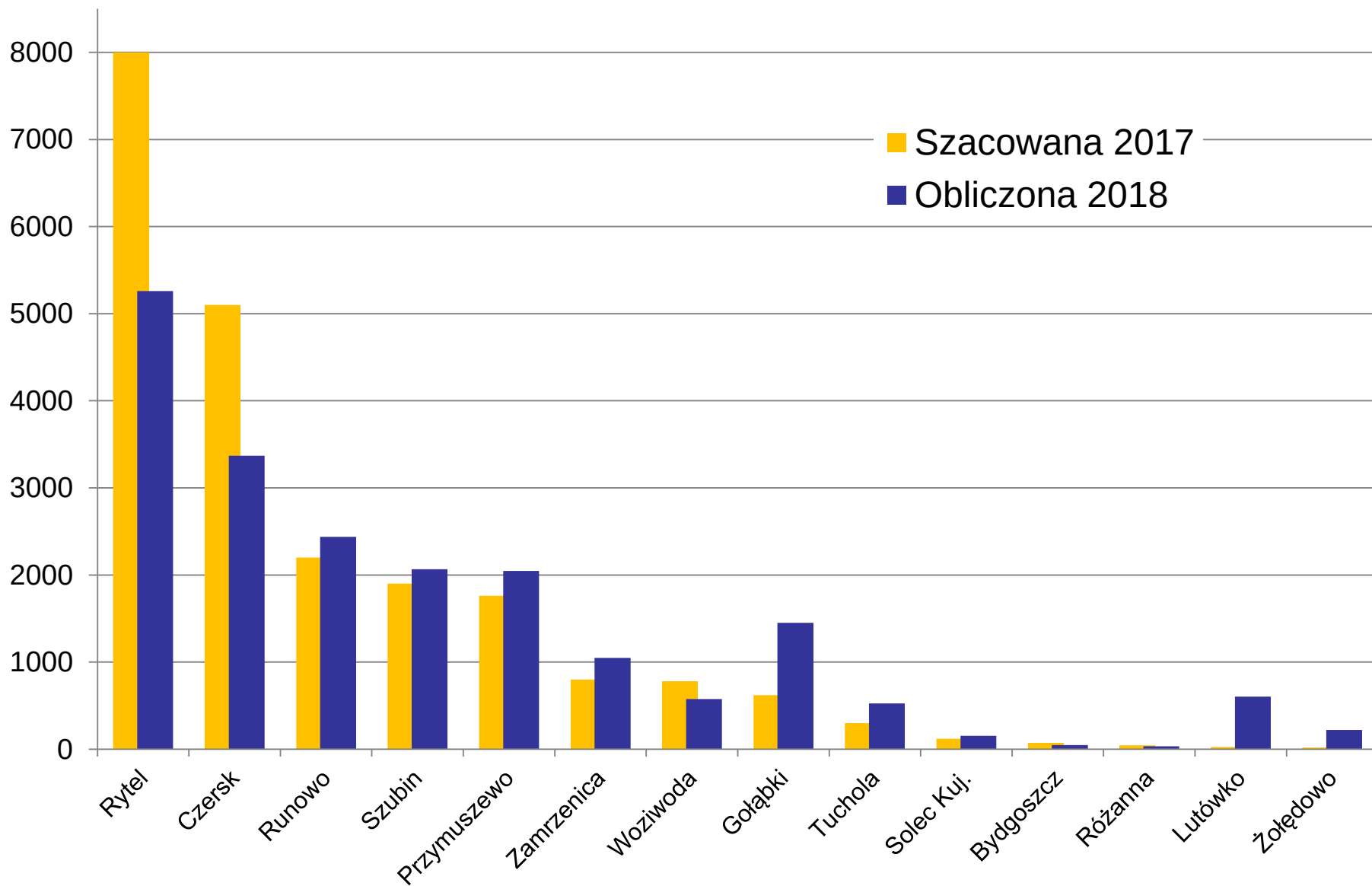
Nadleśnictwo	Pow. (ha)	(m ³)
Rytel	8 000	2 000 000
Czersk	5 100	900 000
Runowo	2 200	660 000
Przymuszewo	1 760	450 000
Szubin	1 941	438 250
Woźniowa	804	380 000
Zamrzenica	800	260 000
Gołębki	620	182 000
Tuchola	300	137 000
Bydgoszcz	71	50 150
Solec Kujawski	120	50 000
Lutówko	30	25 000
Różanna	43	23 000
Żółdowo	20	15 000
Trzebciny		2 725
Gniewkowo		2 000
Toruń	2	2 000
Dąbrowa		1 350
Golub Dobrzyń		1 000
Cierpiszewo		1 000
Osie		780
Jamy		740
Dobrzejewice		200
Miradz		60
Brodnica		
Skrwilno		
Włocławek		
Razem	21 811	5 582 255

Pierwotnie szacowane szkody
w lasach państwowych na terenie
RDLP w Toruniu

Nadleśnictwa
„klęskowe” (14)

21,8 tys. ha
5,5 mln m³

Zestawienie uszkodzonych powierzchni wg nadleśnictw

Straty na terenie RDLP

- Poszkodowani harcerze (śmierć 2 osób, 22 osoby ranne) z obozu harcerskiego ZHR w Suszku, na którym wypoczywało ok. 140 dzieci (N. Rytel)
- Śmierć dwóch osób poszkodowanych na polach namiotowych w I. Chociński Młyn i I. Myłof (N. Rytel)

Zniszczenia poza drzewostanami w RDLP

Straty w infrastrukturze leśnej

- 47 szkód o orientacyjnej wartości 776 tys. zł
 - budynki
 - infrastruktura turystyczna (ścieżki, wiaty, miejsca postoju pojazdów, parki)
 - wieże przeciwpożarowe

Zniszczenia w lasach RDLP

Niepowetowane straty w bazie nasiennej

- Najcenniejsze, słynne jakościowo drzewostany
 - m.in. wyłączone drzewostany nasienne, w tym w regionach matecznych sosny i dębu (N. Rytel, Runowo, Czersk, Tuchola, Woziwoda)
- Drzewa mateczne
- Plantacje nasienne

Straty przyrodnicze

- Uszkodzone lub zniszczone formy ochrony przyrody, w tym:
 - rezerваты (6 szt. uszk.)
 - obszary sieci Natura 2000
 - pomniki przyrody
 - siedliska roślin i zwierząt
 - strefy rozrodu i gniazda rzadkich ptaków (bielik, orlik krzykliwy, kania ruda i bocian czarny – 13 szt.)
- Nadleśnictwa klęskowe wchodzą w skład Rezerwatu Biosfery UNESCO Bory Tucholskie
- Duży cios dla turystyki regionu i gospodarstw domowych czerpiących korzyści z przyrody

Pierwsze działania

- Powołanie Stałego Dyżuru w biurze RDLP i nadleśnictwach
- Uczestnictwo w sztabach kryzysowych
- Współpraca ze służbami
- Narady kierownictwa nadleśnictw
- Wsparcie i koordynacja działań jednostek i administracji
- Całkowite wstrzymanie cięć planowych w nadleśnictwach kłęskowych

Decyzja nr 211 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z 16.08.2017 r.

w sprawie konkretyzacji
i uszczegółowienia
postępowania
nadzwyczajnego w związku
z wystąpieniem w dniu 11 i 12
sierpnia 2017 w PGL Lasy
Państwowe stanu siły wyższej
o zasięgu ponadlokalnym

Decyzja nr 211
Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych
z dnia 16 sierpnia 2017 r.

w sprawie konkretyzacji i uszczegółowienia postępowania nadzwyczajnego w związku z wystąpieniem w dniu 11 i 12 sierpnia 2017 w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe (dalej Lasy Państwowe lub LP) stanu siły wyższej o zasięgu ponadlokalnym

Znak: ZM.800.19.2017

Na podstawie art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach¹, zwanej dalej ustawą, w związku z § 6 Statutu Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe², zwanego dalej Statutem - w wykonaniu zadania Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, wynikającego z obowiązku określonego w § 135 ust.1. pkt. 3 w związku z § 133 ust. 1 pkt. 2 Zarządzenia Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych nr 46 z dnia 24 października 2016 r. w sprawie sprzedaży drewna prowadzonej przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe³, zwanego dalej także zarządzeniem -

- mając na względzie:
- 1) uregulowania dotyczące w Instrukcji Ochrony Lasu organizacji działań ochronnych w sytuacjach klęskowych;
 - 2) wstępne rozpoznanie operacyjne rozmiaru uszkodzeń drzewostanów, jakie w dniach 11 i 12 sierpnia 2017 r. zaistniały w następstwie huraganowych wiatrów (zob. załącznik nr 1 do niniejszej decyzji);
 - 3) ustalenia narady dyrektorów regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych odbytej w formie wideokonferencji w dniu 14 sierpnia 2017 r. pod kierunkiem Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych;
 - 4) postanowienie art. 56 ust. 2⁴ ustawy, a także w § 7. Statutu⁵

- postanawia się, co następuje:

Postanowienia ogólne

§ 1.

Ustala się następującą charakterystykę stanu siły wyższej, jaki w dniach 11 i 12 sierpnia 2017 r. miał miejsce na gruntach Skarbu Państwa, znajdujących się w zarządzie Lasów Państwowych:

- 1) czynnik sprawczy szkód w drzewostanie: porywiste wiatry, prowadzące do wielkopowierzchniowych wiatrowalów i wiatrolomów (por. § 133 ust.2.pkt.2 lit. b zarządzenia);
- 2) czas wystąpienia stanu siły wyższej z punktu widzenia zaawansowania gospodarowania surowcem drzewnym: stan siły wyższej zaistniały po zawarciu umów kupna – sprzedaży

¹ Art. 33. 1. ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz. U. 2017) stanowi, że „Lasami Państwowymi kieruje Dyrektor Generalny przy pomocy dyrektorów regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych”.

² Statut Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe został nadany zarządzeniem nr 50 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 18. maja 1994 r., w § 8. Statut Lasów Państwowych stanowi, że w wykonaniu zadań określonych przez ustawę (o lasach) oraz przez przepisy wykonawcze do ustawy, a także innych przepisów prawnych Dyrektor Generalny wydaje zarządzenia i decyzje obowiązujące w Lasach Państwowych.

³ Statut Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe w wydaniu specjalnym Biuletynu Informacyjnego Lasów Państwowych z dnia 16.08.2017 r. Paragraf 135 ust.1. pkt. 3 tego zarządzenia stanowi, że postępowanie nadzwyczajne w stanach siły wyższej wymaga podjęcia zarządzenia Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, jeżeli stan siły wyższej ma charakter ponadlokalny, lecz zagospodarowanie drewna („klęskowego” dotyczy więcej niż jednej RDLP (stan siły wyższej o znaczeniu ponadregionalnym). Paragraf 133 ust.1 pkt. 2 cytowanego zarządzenia stanowi, iż mając na względzie, że planowane pozyskanie drewna może wymagać istotnej korekty w następstwie wystąpienia zdarzeń przyrodniczych (...) o niebagatelnym charakterze - (...) wprowadza się możliwość ustalania nadzwyczajnych postanowień mających w celu oznaczenia surowca pod względem przyszłych nabywców lub/orz nadzwyczajnych zmian w zawartych umowach kupna – sprzedaży surowca drzewnego.

⁴ Przepis art. 56 ust.2 ustawy o lasach stanowi, że Dyrektor Generalny Lasów Państwowych może udzielać zarządzenia i decyzje (...) dyrektorów regionalnych i kierowników podległych mu zakładów, w razie ich niezgodności z przepisami prawa lub przepisami wewnętrznymi.

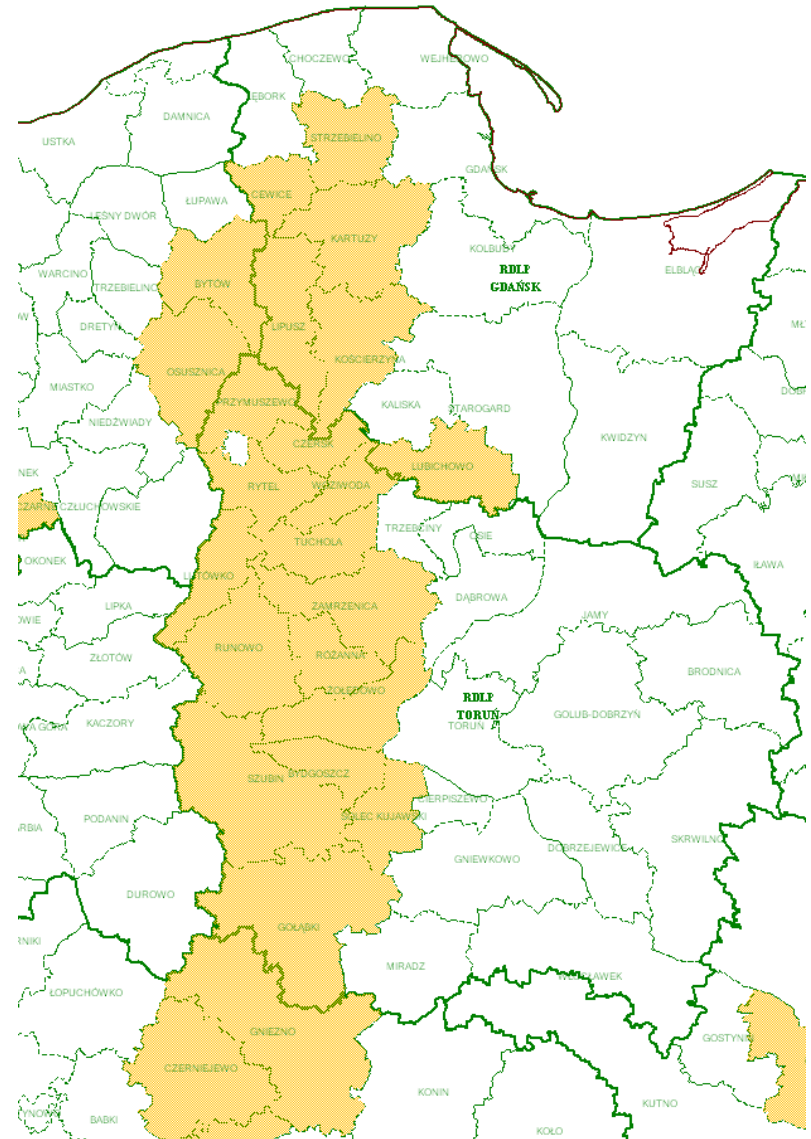
Szacowane w sierpniu 2017 r. straty materialne w lasach **państwowych** (RDLP w Toruniu)

- Koszt uprzątnięcia uszkodzonych drzewostanów:
330 000 000 zł (5,5 mln m³)
- Straty z tytułu obniżenia wartości surowca drzewnego:
320 000 000 zł
- Straty w infrastrukturze:
900 000 zł
- Koszty odnowienia uszkodzonych drzewostanów:
200 000 000 zł (22 000 ha)
- Koszty remontu i odbudowy dróg poprzez inwestycje
po zakończeniu klęski:
200 000 000 zł
- **Straty ogółem**
1 050,90 mln zł

Zakazy wstępu

- Wprowadzenie zakazów wstępu na terenie 16 nadleśnictw (stopniowo w niektórych jednostkach likwidowane)
- Całodobowe dyżury grupy interwencyjnej Straży Leśnej (złożonej z 66 osób)
 - ochrona zdrowia i życia ludzi (problem tzw. gapiów i mediów)
 - kierowanie ruchem, funkcja informacyjna
 - zabezpieczanie mienia (w tym drewna)
 - funkcja prewencyjna i pomoc innym służbom

Priorytety w pierwszych trzech tygodniach po klęsce

- Udrożnienie dróg publicznych i leśnych udostępnionych dla ruchu lub prowadzących do osad i miejscowości
- Uprzątnięcie drzew i uporządkowanie linii energetycznych w celu przywrócenia prądu mieszkańcom

Pomoc leśników w pierwszej fazie usuwania skutków nawałnicy (stan na 31.08.2017 r.)

- 430 leśników zaangażowanych w akcję
 - 39 samochodów terenowych
 - 21 pilarek
 - 4 ciągniki z przyczepami
 - 4 samochody gaśnicze
 - 2 harwestery LP
 - 2 forwardery LP
 - 2 samoloty gaśnicze
- 1112 km udrożnionych dróg
- 251 km uprzątniętych linii energetycznych
- Na zlecenie LP pracowały zakłady usług leśnych
 - 19 harwesterów
 - 63 ciągniki z przyczepami
 - ponad 260 pilarzy i robotników

Sposób organizacji

- Dodatkowe zatrudnienie 73 osób, w tym 51 podleśniczych i strażników oraz wzmocnienie innych stanowisk (5 zastępców nadleśniczego, 12 dział techniczny, 4 administracja, 1 brakarz)
- Podział powierzchni na sektory
- Kolejność naboru powierzchni klęskowych:
 - surowiec najcenniejszy
 - surowiec przy drogach publicznych i udostępnionych
 - surowiec na gruntach prywatnych i przylegających
 - pozostały surowiec
- Praca w soboty przy odbiorce i wywozie

Pilne zadania i wyzwania

- Bezpieczeństwo prac
- Negocjacje z zakładami usług leśnych
- Uniknięcie deprecjacji surowca i szybkie wyrobienie drewna cennego
- Sprzedaż drewna
- Wywóz surowca (drogi)
- Uprzątnięcie drzew z gruntów obcej własności (rolnicy)
- Pomoc Lasów Państwowych właścicielom lasów prywatnych
- Zlecenie i wykonanie ortofotomap
- Przygotowanie planów urządzenia lasu, aneksów do PUL i aneksów na prace urządzeniowe
- Ochrona przeciwpożarowa terenu (samoloty, drożność dróg i linii)

Plany urządzenia lasu - sytuacja

Nadleśnictwo	Plan urz. lasu		Roczny etat użytków głównych wg Planu	Szacunkowy rozmiar szkód w m ³	Procent planu rocznego
	Od	Do			
Rytel	2017	2026	100 516	2 000 000	1990%
Czersk	2009	2018	56 042	900 000	1606%
Runowo	2015	2024	63 125	660 000	1046%
Przymuszewo	2009	2018	65 769	450 000	684%
Woziwoda	2008	2017	54 264	380 000	700%
Szubin	2014	2023	121 887	308 500	253%
Zamrzenica	2016	2025	123 519	260 000	210%
Gołębki	2015	2024	74 227	182 000	245%
Tuchola	2008	2017	52 836	137 000	259%
Bydgoszcz	2012	2021	59 014	50 150	85%
Solec Kujawski	2012	2021	55 953	50 000	89%
Różanna	2016	2025	65 388	23 000	35%
Lutówko	2015	2024	53 585	15 700	29%
Żołędowo	2012	2021	58 118	15 000	26%

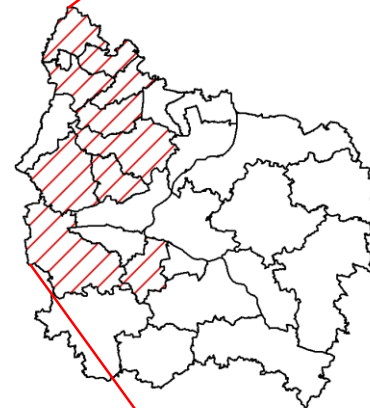
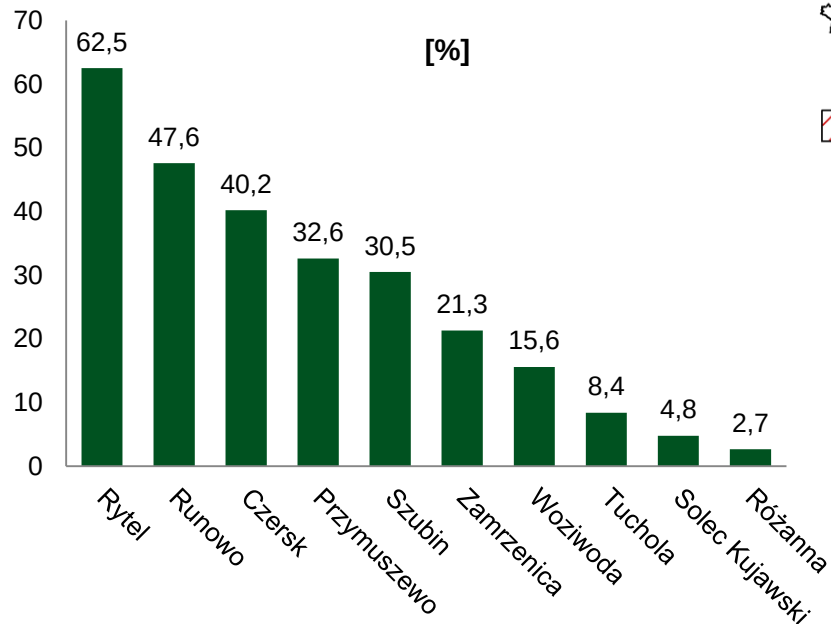
Nowy plan urządzenia lasu na (10
lat)

Aneks do planu

Aneks do umowy na prace
urządzeniowe

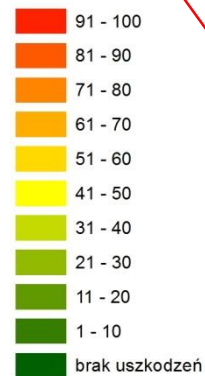
Stopień uszkodzenia d-nów

Na podstawie zleconych ortofotomap

nadleśnictwa objęte
lotniczą inwentaryzacją

Stopień uszkodzenia
drzewostanu [%]

0 5 10 20 km

Uprzątnięcie powierzchni pokłęskowej

- Plan uprzątnięcia – do końca 2018 r., N. Rytel i Runowo – do połowy 2019 r.
- Priorytetem – praca maszyn
 - 157 harwesterów ZUL i 1 LP
 - 151 forwarderów ZUL
 - 205 ciągników i przyczep samozaładowczych
- 154 Zakłady Usług Leśnych
- Pracują też firmy zagraniczne (Litwa, Czechy, Finlandia, Estonia, Niemcy, Ukraina)

W szczytowym okresie prac
(30.11.2017 r.)

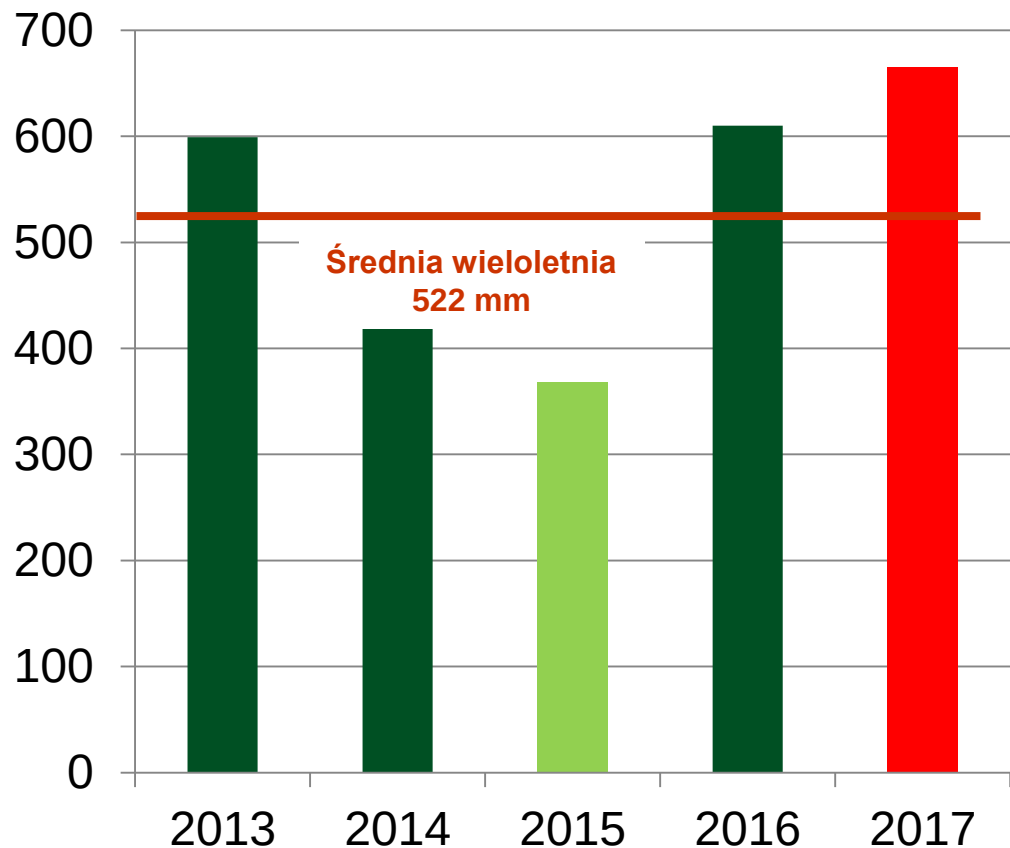

PROBLEMY

Roczne sumy opadów atmosferycznych notowane w Obserwatorium Meteorologicznym UMK w Toruniu (deszczomierz Hellmanna):

Rok	Suma opadów (mm)
2012	497,2
2013	599,1
2014	480,2
2015	367,9
2016	609,9
2017	665,7

Stacje meteo

**Opad dla stacji LP
Zamrzenica
1 I 2017 – 31 XII 2017
856 mm**

Problemy: dostępność i ceny materiałów budowlanych

- Ceny płyt JOMB wzrosły z 340 zł na ponad 400 zł/płytę
- Problemy z dostępnością (cykl produkcji 28 dni)
- Zgłoszenia do UOKiK

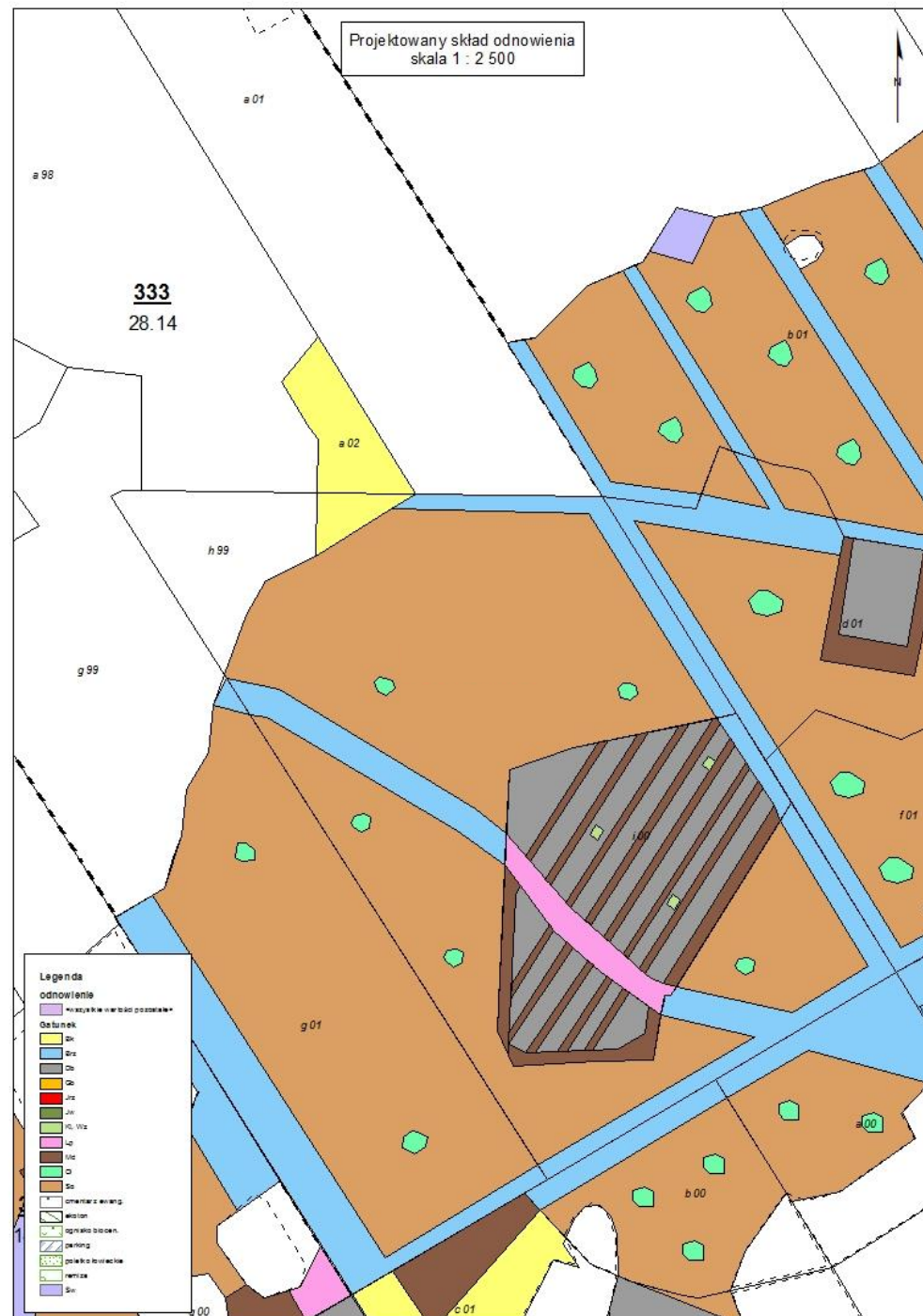

WYZWANIA

Przebudowa drzewostanów poprzez dobre zaprojektowanie składów gatunkowych

- Odzwierciedlenie siedlisk leśnych (troficzne i lokalno-klimatyczne)
- Składy nawiązują do potencjalnej roślinności naturalnej
- Ujęcie gatunków głównych i domieszkowych przełamujące układ monokultur sosnowych
- Zastosowanie gatunków wypartych wcześniej z fitocenoz leśnych: lipy drobnolistnej, grabu, jaworu, wiązu szyp., jarzębu, gruszy posp., jabłoni dzikiej, brzozy omszonej, klonu zwycz. i kruszyny posp.
- Na granicach biotopów – ekotony
- Zaplanowano ogniska biocenotyczne

Wyzwania: zbiór nasion

- Odnowienie powierzchni pokłeskowej – do 2021 r.
- Część gatunków to 2-3-latki
- Stąd potrzeba pilna potrzeba zbioru nasion i uruchomienia produkcji w szkółkach
- Wyzwaniem – zbiór i przechowywanie nasion (niewystarczający urodzaj dębu) oraz produkcja sadzonek

Pierwotnie szacowane zapotrzebowanie na nasiona i sadzonki na klęskowisku

Gatunek	Powierzchnia do dnowienia	Liczba sadzonek	Nasiona	Pow. zasiewów 2017/18 (bez SO)	% powierzchni
	ha	tys. szt.	kg	ar	
Sosna	13 542,3	135 423	2 257,1	0,0	61,8
Świerk	23,5	118	2,0	2,6	0,1
Buk	1 886,6	13 206	8 253,8	550,3	8,6
Brzoza	1 847,6	9 238	554,3	307,9	8,4
Dąb bezszypułkowy	2 110,2	14 771	116 058,8	2 110,2	9,6
Dąb szypułkowy	1 004,5	7 031	52 735,2	878,9	4,6
Grab	57,1	400	80,0	13,3	0,3
Jawor	68,4	479	155,6	16,0	0,3
Klon	66,2	331	107,6	11,0	0,3
KRZEWY					
Lipa	128,1	897	128,9	37,4	0,6
Modrzew	973,7	2 921	146,1	97,4	4,4
Olsza czarna	145,2	726	60,5	20,2	0,7
OWOC. i POZOST.					
Wiąz szypułkowy	44,0	308	59,0	17,1	0,2
Razem:	21 901,3	185 861	180 598,8	4 062,2	

udział sosny
tylko 62 proc.

185 mln
sadzonek

180 ton
nasion

Obszar do odnowienia

- Powierzchnia do odnowienia:
17 800 ha
- Główna część odnowień –
w latach 2019-2021
- W roku 2018 planujemy:
 - uporządkować 4600 ha pow.
pokłeskowych
 - odnowić 754 ha lasu
 - przygotować glebę na pow. 3900 ha

Wyzwania: Sadzenie

Sadzenie – wymagać będzie
zaangażowania w każdym dniu
6 tygodni wiosny
(przez 3 lata 2019-2021)
4000 ludzi i 20 sadzarek

Szacunkowy bilans całkowitego odnowienia powierzchni pokłękowej:

Przychody

Wartość sprzedanego drewna
od wystąpienia klęski do końca
VI 2018 r.:

477 mln zł

Szacunkowa wartość zapasów na
koniec VI 2018 r.:

152 mln zł

Szacunkowa wartość drewna do
pozyskania od VII 2018 r. do
uprzątnięcia (zakładana deprecjacja):

290 mln zł

919 mln zł

Koszty

Przewidywane koszty nadleśnictw
klęskowych (14 n-ctw w 2017 r.
i 9 n-ctw w 2018 r.)

750 mln zł

Koszty działań na klęsce w 2019 r. (pozyskanie, usuwanie
pozostałości, przygotowanie gleby, odnowienia, ochrona
lasu, remonty dróg, zwiększone zatrudnienie,
nasiennictwo oraz szkółkarstwo – dla całej RDLP...):

126 mln zł

Koszty uprzątnięcia, przygotowania gleby
i odnowień w latach następnych

75 mln zł

**951 mln zł
(32 mln na minusie)**

Dziękuję za uwagę

**Państwowe Gospodarstwo Leśne
Lasy Państwowe**

Regionalna Dyrekcja
Lasów Państwowych w Toruniu
ul. Mickiewicza 9
87-100 Toruń
rdlp@torun.lasy.gov.pl
tel. +48 56 658 43 00,
fax +48 56 658 43 66

www.lasy.gov.pl